

DZIENNIK

DEPARTAMENTOWY RADOMSKI.

Nro. 14.

W Radomiu dnia 5go Kwietnia 1812.

Nro. 54. Prefekt Departamentu Radomskiego.

Stosownie do Reskryptu JW. Ministra Spraw Wewnętrznych dtto 23 Marca r. t. na mocy Dekretu Najjaśniejszego Pana dnia 17 b. m. wydanego, Dekret w dniu 10 Kwietnia roku przeszłego zapadły, urządzenie Gwardyi Narodowej stanowiący, w treści następujący:

”Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu. W Pałacu Naszym w Dreźnie dnia 10 Miesiąca Kwietnia 1811 roku. FREDERYK AUGUST z Bożey Łaski Król Saski, Xiążę Warszawski, &c. &c.

W zamiarze uskuteczenia Artykułu 79 Statutu Konfitytucyinego stanowiącego Gwardyę Narodową, na wniesienie Naszych Ministrów Spraw Wewnętrznych i Woyny, i po wysłuchaniu Naszey Rady Stanu, postanowiliśmy i stanowimy co następuje:

T Y T U Ł I.

Skład Gwardyi Narodowej.

ART. 1. Każdy mieszkaniec Xięstwa Warszawskiego, nie więcej iak pięćdziesiąt, ani mniej iak dwadzieścia lat mający, Członkiem jest Gwardyi Narodowej,

ART. 2. Uwolnieni iedynie są od służby Gwardyi Narodowej.

- a) Duchowni katoliccy świeccy i zakonni obrządków Łacińskiego i Greckiego, poświęcenie mający; Duchowni Grecy nieunici, Pastorowie wyznań Ewangielickich i Duchowni wszelkich innych wyznań, nakoniec ieden Rabin i ieden Kantor przy każdym Kachale, obrządku starozakonnego.

b) Kalecy i chorzy, którzy kalectwo i chorobę w czasie powołania do służby przyzwolicie udowodnią.

T Y T U Ł II.

Podział ogólny Gwardyi Narodowej.

ART. 3. Gwardya Narodowa ogólnie dzieli się na Nieruchomą, Ruchomą i Płatną,

ART. 4. Do Gwardyi Narodowej nieruchomej należą:

1. Wszyscy Właściciele.
2. Urzędnicy i Oficyaliści w służbie publicznej aktualnie będący.
3. Uczeń i Artysci w liście Obywatelów głosujących na zgromadzeniach politycznych zapisani.
4. Włościanie na pół włose Chełmińskiej osadzeni.
5. Kupcy, Fabrykanci i rzemieślnicy niewłaściciele. do opłaty patentu obowiązani.

ART. 5. Do Gwardyi Ruchomej należą:

1. Wszelka czeladź, służący i wyrobniicy.
2. Włościanie mniej jak pół włoki Chełmińskiej posiadający.
3. Wszyscy nakoniec Mieszkańcy do nieruchomej Gwardyi nie należący.

T Y T U Ł III.

O użyciu Gwardyi Narodowej.

ART. 6. Gwardya Narodowa służy do zabezpieczenia spokojności wewnętrznej i do pomocy woysku w przypadku Woyny.

ART. 7. Gwardya Narodowa użytą być może: albo razem nieruchoma i ruchoma, albo sama nieruchoma, albo sama ruchoma.

ART. 8. W przypadku zaburzenia w Gminie, Gwardya nieruchoma sama do służby powołaną być może.

ART. 9. Gwardya ruchoma sama, lub iey część sposobem poniżej opisanym, wezwaną być może do służby czynicy w dwóch przypadkach.

1. Końcem chwytania kupy hullaiów w niedostatku Woyska.
2. Za wyraźnym Naszym rozkazem ku pomocy Woysku w czasie Woyny.

ART. 10. Obrona własnej Gminy od nieprzyjaciela kraju jest jedynym przypadkiem, w którym obydwie Gwardye użyte być mogą razem połączone w okręgu Gminy i nie przechodząc za tenże okręg,

T Y T U Ł IV.

O Gwardyi Narodowej Nieruchomej.

ART. 11. Gwardya Narodowa nieruchoma oddzielnie spisywaną nie będzie.

ART. 12. Zgromadzić się powinna ku obronie własnej Gminy od nieprzyjaciela kraju, na wezwanie swojej Rady Muncypalnej lub Mieyskiej, za wywieszeniem chorągwi czerwonej, i za danym znakiem przez odgłos trąby.

ART. 13. Również powołanie Gwardyi nieruchomej w przypadku zaburzenia w Gminie. nie może nastąpić, tylko za uchwałą Rady Muncypalnej lub Mieyskiej przez Prezydenta lub Burmistrza tym końcem zwołanej.

ART. 14. W zdarzeniach wyżej wymienionych, każdy z członków Gwardyi w taką broń jaką posiada opatrzyć się powinien.

ART. 15. W Miastach poniżej wyrażonych część Gwardyi nieruchomej, amundurowaną i jednolitaynie ile możności uzbroioną bydź ma, iako to:

w Warszawie	Indzi	600.	w Łomży	50.
— Poznaniu		160.	— Radomiu	50.
— Krakowie		160.	— Siedlcach	50.
— Bydgoszczy		100.	— Piotrkowie	50.
— Lublinie		100.	— Kielcach	50.
— Płocku		100.	— Pułtusk	50.
— Kaliszu		100.	— Praszynszu	50.
— Torunin		100.	— Sandomierzu	50.
— Wschowie		80.	— Chełmnie	50.
— Rawiczu		80.	— Białym	50.
— Lesznie		80.	— Chełmie	50.
— Łowiczu		60.		

Ogółem Indzi 2270.

ART. 16. Oprócz Miast wyżej wyrażonych, mogą i inne, gdyby Rady ich mieyskie tegoż żądały, i prozbę o to do Naszego Ministra Spraw Wewnętrznych podały, za dozwozeniem tegoż Ministra mieć oddział Gwardyi amundurowaney, również Miasta w poprzedzającym Artykule wymicione, gdyby znalazły możność i potrzebę powiększenia liczby

Gwardystów umundurowanych, mogą o to podać prośbę do Naszego Ministra Spraw Wewnętrznych.

ART. 17. Członki oddziału Gwardyi umundurowanej, wybierane będą z liczby członków Gwardyi nieruchomej, a to następującym sposobem. Prezydent lub Burmistrz ułoży listę z obywateli najwięcej podatku opłacających, a do klasy Gwardyi Narodowej nieruchomej należących, jedną czwartą częścią liczniejszą niżeli na Miasto Gwardyi wypadła, i tę listę Radzie Muncypalnej lub Miejskiej poda, Prefektowi zaś w kopii zaświadczonej odeszło. Z tej listy w przytomności Rady Muncypalnej lub Miejskiej, jusem wyciągnięte będą osoby, które oddział Gwardyi umundurowanej składać mają.

Należący tym sposobem Obywatele do oddziału umundurowanego Gwardyi nieruchomej, pozostają aż do lat 50 wieku swego skończonych. Na zastąpienie tych, którzy lat 50 skończyli, iako i w przypadku śmierci lub innej przyczyny, dla której Członek oddziału z klasy Gwardyi Narodowej wychodzi, Prezydent lub Burmistrz podwojną liczbą kandydatów Radzie do losowania poda.

ART. 18. Officerowie wszelkich stopni będą niepłatni.

ART. 19. Grenadyery i Woltyżery nieruchomej Gwardyi wybierać będą z pomiędzy siebie kandydatów w podwojnej liczbie na wszystkie stopnie Oficerskie do nominacyi Naszego Ministra Spraw Wewnętrznych.

W miastach, gdzie jest 50 ludzi Gwardyi umundurowanej, będzie jeden Porucznik, jeden Furyer, jeden Sierżant, dwóch Kapralów, jeden Dobosz. W miastach, gdzie jest 80 ludzi będzie jeden Porucznik, jeden Podporucznik, jeden Sierżant starszy, jeden Furyer, dwóch Sierżantów, czterech Kapralów, dwóch Doboszów.

W miastach, gdzie jest 100 ludzi będzie jeden Kapitan, jeden Porucznik, jeden Sierżant starszy, jeden Furyer, dwóch Sierżantów, czterech Kapralów i dwóch Doboszów.

W miastach, gdzie jest 160 Gwardzistów będzie jeden Kapitan, jeden Porucznik, jeden Podporucznik, jeden Sierżant starszy, jeden Furyer, czterech Sierżantów, ośmiu Kapralów i dwóch Doboszów.

W Warszawie Gwardya umundurowana na cztery kompanie będzie podzielona z liczbą Officerów i Podofficerów iak powyżej, a nadto będzie Szef Batalionu.

ART. 20. Podofficerów mianuje Prezydent lub Burmistrz, na przedstawienie komendanta oddziału.

ART. 21. Oddziały umundurowane składać będą Grenadyerów i Woltyżerów Gwardyi ruchomej.

ART. 22. Członki tych oddziałów mogą być zastąpionemi za dobrowolnym układem przez członki Gwardyi ruchomej, a nawet przez konskrypcyonistów, co jednak od aktualnej służby Wojskowej, gdy do niej wezwani będą, uwalniać ich nie może.

ART. 23. Oddziały te Gwardyi w czasie Pokoju do żadnej służby pociągane być nie mogą, tylko na uroczystości publiczne i na zabezpieczenie spokojności w gminie własnej na wypadek wyniknąć mogącego zaburzenia.

ART. 24. Dnie uroczystości publicznych, w których oddziały zbierać się mają, oznaczone będą przez Naszego Ministra Spraw Wewnętrznych.

ART. 25. Gwardya nieruchoma zostaje pod zwierzchnictwem Prezydenta, Burmistrza lub Woyta miejscowego w Gminie; w Powiecie pod władzą Podprefekta, w Departamencie Prefekta; w całym zaś kraju pod zwierzchnictwem Ministra Spraw Wewnętrznych.

T Y T U Ł V.

O Gwardyi Ruchomej.

ART. 26. Gwardya Ruchoma spisana być ma. Każdy Woyt i Burmistrz z ksiąg Gminney wyciągnie i ułoży listę tych, którzy podług Artykułu 5 niniejszego Dekretu, do Gwardyi Ruchomej należą. Z takowej listy co rok w miesiącu Styczniu odnawiać się mający, sporządzi tabelę, którą prześle Podprefektowi, Podprefekt ułoży ogólną tabelę z Powiatu, i prześle ją Prefektowi, a ten ułożywszy podobną Departamentu tabelę, odeśle ją Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

ART. 27. Jakakolwiek liczba wypadnie Gwardzistów w Departamencie, zawsze ta formować będzie jedną legiją.

ART. 28. Gwardziści jednego Powiatu, składać będą jedną chorągiew.

ART. 29. Gwardziści każdej Gminy podzieleni będą na rotę, nie więcej iak 100 ludzi obejmującą.

ART. 30. Na czele każdej rotę, choćby z mniejszej liczby iak 100 ludzi złożonej będzie Setnik przez Prezydenta, Burmistrza lub Woyta mianowany.

ART. 31. Zwierzchnikiem legii jest Prefekt, Chorągwi Podprefekt, roty lub rot w ie-
dnej Gminie Prezydent, Burmistrz lub Woyt.

ART. 32. W przypadku Artykułem 9 opisanym potrzeby powołania Gwardyi ruchomey do poskromienia lub ujęcia kupy hultajów, Podprefekt za upoważnieniem Prefekta, wezwie kilka lub więcej rot z chorągwi Powiatowej, wyznaczy im dowódcę, lub dowódców, i odda ich pod komendę Oficjera wyznaczonego przez Komenderującego w Departamencie.

ART. 33. Po dopełnieniu tej posłudze, powołany oddział Gwardyi ruchomey natych-
miast do domu zwrócony być powinien.

ART. 34. W przypadku potrzeby zwiększenia siły zbrojney dla pospolitey krajii obrony, na przełożenie Naszego Ministra Woyny, oznaczymy przez dekret iaka liczba Gwardyi ruchomey, i z których Departamentów ma być wezwana.

ART. 35. Skoro wola Nasza będzie ogłoszoną, Minister Spraw Wewnętrznych poleci Prefektowi, ażeby z legii Gwardyi Narodowej ruchomey pod jego dowództwem zosiłacy, wezwał oznaczoną liczbę. Wezwanie to dzie się będzie następującym sposobem: Prefekt naznaczoną na jego Departament liczbę rozłoży na Powiaty w proporeyi ludności ogólney każdego Powiatu, i o wypadłej liczbieawiadomi Podprefektów, z których każdy rozłoży ją znowu w proporeyi ludności na gminy, w tych zwolani przez miejscowego Burmistrza lub Woyta, członki Gwardyi ruchomey losować będą. Ile jest Gwardzistów w Gminie, tyle będzie gałek w naczyniu na to sporządzoném wrzuconych, a z tych tyle będzie białych, ile naznaczona liczba wezwanych. Wyciągający gałkę białą uda się w miejsce naznaczone przez Podprefekta.

ART. 36. Gdyby potrzeba obrony była nagła, Prefekt na zalecenie Naszego Ministra Woyny może rekwirować niektóre tylko Powiaty, lub niektóre Gminy, o dostawienie najprzód naznaczoney liczby.

ART. 37. Wezwany Gwardzista przez innego tylko Gwardzistę z Gwardyi ruchomey zastąpionym być może.

ART. 38. Niestawiający osobiście lub przez Zastępcę ma być zmuszony do stawienia się i prócz tego podpadnie karze osobnym regulaminem przepisac się mającey.

ART. 39. Zgromadzoną Gwardya Narodowa w miejscu naznaczone, za siebie sama powinna wysłanych przez Naszego Ministra Woyny do niej uorganizowania Officerów.

ART. 40. Stosownie do liczby wezwanych, uformowane być mają kompanie i Bataliony.

ART. 41. Officerów do tych kompanii i Batalionów Minister Woyny z liczby reformowanych lub innych wyznaczy.

ART. 42. Każdy wezwany o swoim koszcie w miejsce do formacyi kompanii i batalionów przeznaczone stawić się powinien. Od momentu stawienia się pobierać będzie żywność, skoro zaś użytym będzie za granicą swego Departamentu ma być płatny z skarbu publicznego, tak iak woysko liniowe.

ART. 43. Od momentu, kiedy Gwardya ruchoma złączy się z przeznaczonemi dla niej Officerami, przechodzi zupełnie pod zwierzchność Ministra Woyny, i tak iak woysko jest uważana.

ART. 44. Gwardya Narodowa za granicę krajii wyprowadzoną być nie może.

ART. 45. Po skończoney Woynie, Gwardya Narodowa do swych siedlisk zwróconą być ma.

T Y T U Ł VI.

O Kompaniach Gwardyi narodowej płatney.

ART. 46. Gdy utrzymywanie Polieyi i porządku do zachowania spokojności i bezpieczeństwa wewnątrz krajii jest jednym z głównych zamiarów instytucyi Gwardyi Narodowej, a do walezenia nauczyło, iż zbyt częste członków Gwardyi Narodowej od domowych zatrudnień odręszanie, szkodliwem jest i przeciwnem postępowi przemysłu krajowego, przeto postanowiamy oddzielne kompanie Gwardyi płatney, do ciągłej służby policyiney obowiązane.

ART. 47. Kompanii tych będzie sześcióraki gatunek.

1ie Kompanie	1 Klasy	à 201	głów	402.	2ie Kompanie	4 Klasy	à 98	głów	195.
1na ditto	2 ditto	à 155	ditto	155.	3y ditto	5 ditto	à 60	ditto	180.
1na ditto	3 ditto	à 118	ditto	118.	8m ditto	6 ditto	à 36	ditto	288.

17 Kompanii — ogółem głów - 1337.

ART. 48. Dyslokacja powyższych kompanii w miarę potrzeby, zostawnie się Ministrowi Wojny, za poprzedzeniem znisieniem się z Radą Ministrów.

ART. 49. Za staraniem Prefekta Departamentu skład tych Kompanii ma być z Indzi pewnych i takich, którzy dobrowolnie przystają; szczególniej mają być przyjmowani do tych kompanii ci, którzy już w Wojsku służyli, i dobrego sprawowania będą u siebie zaświadczenie, po skończonych ośmiu latach od ogłoszenia niniejszego Dekretu nikt w tych kompaniach mieszczonym być nie może, kto nie wystąpił swojej sześciolletniej kapitulacji w wojsku liniowym. Weterani zdolni do służby przez naszego Ministra Wojny mieszczeni w tych kompaniach będą.

ART. 50. Oficerowie tych kompanii przez Naszego Ministra Wojny nominowani będą.

ART. 51. Podoficerów mianuje Prefekt na przedstawienie komendanta kompanii.

ART. 52. Kompanie te zostaną bezpośrednio pod rozkazami Prefektów, a pod najwyższym zwierzchnictwem Ministra Wojny.

ART. 53. Powinnością ich będzie dopełnienie wszelkich posług policyjnych miejscowych. Do nich należą warty przy domach Prefektury, przy więzieniach, przy domach reszty policyjnego przy ratuszu etc.

ART. 54. Minister Wojny może rozkazem wyprowadzić w czasie Wojny kompanie te w pole, a służbę ich tymczasowo Gwardya ruchoma zastępować będzie. Po skończonej wojnie kompanie te na miejsca swoje powrócą.

ART. 55. Na wezwanie władz Sądowych Prefekt winien będzie część tej Gwardyi, potrzebną wykommanderować. Wszystkie rozkazy Prefekta sięgające się do użycia tych kompanii dawane będą na piśmie komendantom oddziałów.

ART. 56. Summy potrzebne na oporządzenie początkowe i na stałe utrzymanie oddziału Gwardyi płatne stosownie do załączonego Etablu dostarczone będą z funduszów nadzwyczajnych skarbowych, przez Naszego Ministra Skarbu za afsygnacyami każdemu; *respective* Prefektowi w miarę potrzeby wydać się mającemi:

(Ukończenie z *Etatami* potem.)